

Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunta	§ 70	20.11.2018
Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunta	§ 7	22.01.2019
Kaupunginhallitus	§ 14	28.01.2019

Kouluterveyskyselyn tulokset

405/12.01.03/2018

SOTEV 20.11.2018 § 70

Lisätiedot:

sosiaali- ja terveystieteiden johtaja Ulla Tikkanen, puh. 050 355 3246
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen järjestämä kansallinen Kouluterveyskysely tuottaa monipuolista seurantatietoa eri ikäisten lasten ja nuorten hyvinvoinnista, terveydestä, koulunkäynnistä ja opiskelusta, osallisuudesta sekä avun saamisesta ja palvelujen tarpeisiin vastaavuudesta. Kouluterveyskysely toteutettiin sähköisesti Kauniaisten ala- ja yläkouluissa sekä lukioissa keväällä 2017.

Kouluterveyskyselyn tulokset on julkaistu kaikille avoimessa sähköisessä portaalissa (www.thl.fi/kouluterveyskysely/tulokset), josta löytyy tulokset myös Kauniaisten osalta. Tuloksia voi tarkastella tietokannasta sukupuolen, kouluasteen ja kunnan mukaan. Osasta indikaattoreista vertailutietoja löytyy myös aiemmilta vuosilta.

Kauniaisten kuntaraporttiin (**Liite 1**) on kerätty keskeisemmät huomiot tuloksista Kauniaisten osalta. Raportin indikaattorit on valittu THL:n järjestämän pääkaupunkiseudun kouluterveyskysely -seminaarin perusteella sekä hyödyntämällä THL:n kokoamaa opiskeluhuollon indikaattoripakettia. Kouluterveyskyselyraportissa tuodaan myös esille LAPE-muutosohjelmassa esiin nousseita kysymyksiä liittyen lapsiin, nuoriin ja perheisiin. Raportti on valmisteltu poikkihallinnollisen Tejo-ryhmän yhteistyönä. Kouluterveyskyselyn tuloksia hyödynnetään oppilaitosten hyvinvointityössä sekä kaupungin toiminnan kehittämisessä.

Kauniaislaiset lapset ja nuoret voivat kansallisesti verrattain hyvin. Suurin osa lapsista ja nuorista kokee olevansa tärkeä osa perhettä, kaveriporukkaa ja koulu yhteisöä ja lähes 95 % ilmoittaa, että heillä on joku viikoittainen harrastus. Huolenaiheena tuloksista nousee nuorten runsas päihteiden käyttö, poikien ylipaino ja huono nukkuminen sekä tyttöjen kokemus koulu-uupumus ja ahdistuneisuus. Huolta herättää myös nuorten kokemus väkivalta ja häirintä.

Huolta herättävät ilmiöt vaativat kaikki vanhemmuuden tuen kehittämistä. Työtä jatketaan LAPE-muutosohjelman mukaisesti ja lapsi- ja perhepalveluihin muokataan vanhemmuuden tukemisen malli. Työssä tulee huomioida myös kuntalaisten osallisuus ja esimerkiksi yhteistyötä järjestöjen kanssa tulee kehittää. Keskeisessä asemassa lasten ja nuorten hyvinvoinnin vahvistamiseksi on monialainen yhteistyö sivistystoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen yhdyspinnoilla. On tärkeää, että ymmärrys yhteisistä asiakkaista ja yhteisestä työstä lisääntyy laajemminkin.

Liite: Kouluterveyskysely 2017 - Katsaus Kauniaisten tuloksiin

Sosiaali- ja terveystoiminnan johtaja:

Sosiaali- ja terveystoiminnan johtaja hyväksyy omalta osaltaan kouluterveyskyselyn 2017 kuntaraportin ja pyytää siitä lausuntoa sivistystoiminnan johtajalta, suomenkieliseltä ja ruotsinkieliseltä opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunnalta ja nuorisovaliokunnalta, liikuntavaliokunnalta ja nuorisovaltuustolta 21.12.2018 mennessä.

Päätös:

Valiokunta hyväksyi päätösehdotuksen

SOTEV 22.01.2019 § 7

Lisätiedot:

sosiaali- ja terveystoiminnan johtaja Ulla Tikkanen, puh. 050 355 3246
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Yhteenveto saaduista lausunnoista:

Kouluterveyskysely oli lausuntokierroksella ja lausunnoista saatiin kaikista pyydetyistä valiokunnista ja nuorisovaltuustolta. Suomenkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunnan lausunnossa esitettiin joitakin konkreettisia toimenpide-ehtotuksia. Humalahakuinen juominen, koulustressi ja koulu-uupumus sekä seksuaalinen häirintä ovat asioita, joihin tulee puuttua.

Vapaa-ajalla on olennaista kannustaa lapsia ja nuoria päihdeettömään tekemiseen. Varhainen puuttuminen ja koulujen kerhotoiminta ja liikunta- ja taideaineet ovat tärkeä perusta muutokselle. Ruotsinkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunta esitti myös, että kaupungin tulisi varata asianmukaiset tilat nuorisotoiminnalle vuoden 2019 aikana.

Suomenkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunta pitää tärkeänä vanhemmille ja oppilaille kohdennettuja päihdevalistus-teemapäiviä, joissa on paikalla sekä kokemusasiantuntijoita että päihdetyön ammattilaisia/ asiantuntijoita. Muillakin alueilla valistus ja tietoperustan vahvistaminen ovat edelleen hyviä keinoja, mm. seksuaaliseen häirintään tullaan puuttumaan vahvemmin valistuksella. Lapsille kohdennettavan tuen riittävyttä seurataan kouluissa. Monialaisen ja toimialojen välisen yhteistyön onnistuminen on edellytys lasten ja nuorten hyvinvoinnin vahvistamiseksi. Yhteistyötä olisi tärkeää toteuttaa myös valiokuntatasolla, sivistystoimen ja sosiaali- ja terveystoimen valiokuntien välillä, kuten jo aikaisempina vuosina on tehtykin.

Valiokunta toivoi sosiaali- ja terveystoiminnan ammattilaisten osallistumista koulujen vanhempainiltoihin. Hyvää kokemusta on saatu, kun sosiaalipalveluista on oltu kertomassa päiväkotien vanhempainilloissa perheille tarjottavista palveluista. Parhaimmillaan tämä toimii myös

ennaltaehkäisevästi muun tiedon jakamisen ohella. Koska merkittävä osa yläkoulu- ja lukioikäisistä lapsista ja nuorista tulee ympäröivistä kunnista, on läheinen yhteistyö naapurikuntien kanssa tärkeää myös oppilaiden hyvinvointiin liittyvissä asioissa.

Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnassa kiinnitettiin näiden lisäksi huomiota viestintään ja kommunikointiin, joiden kehittämistä ja uusien tapojen löytämistä pidettiin tärkeänä.

Kauniaisten nuorisovaltuusto esitti lausunnossaan huolensa liittyen yläasteikäisten kouluruokailuun sekä aamupalan syöntiin. Myös vähäinen unen määrä ja huono nukkuminen nostettiin esille huolenaiheena. Raportin ilonaiheina nuorisovaltuusto näkee nuorten monipuoliset harrastukset sekä koulupoissaolojen vähäisyyden.

Kouluterveystutkimuksen 2017 raportissa esitettiin sivulla 36 loppupäätelmät ja toimenpide-ehdotuksia, jotka ohjaavat toimintaa edelleen vuonna 2019. Näiden toteuttamisen yhteydessä huomioidaan lausunnoissa esiin tulleet näkökulmat.

Lasten ja nuorten harrastaminen

- Kohdennetaan huomio niihin lapsiin ja nuoriin, jotka eivät ole löytäneet itselleen sopivaa harrastusta. Yhdenvertaisia harrastusmahdollisuuksia tulisi lisätä järjestämällä matalan kynnyksen ja kustannusten harrastetoimintaa.

Nuorten päihteidenkäyttö

- Valtuusto hyväksyi lokakuussa 2018 Ehkäisevän päihdetyön suunnitelman, jonka puitteissa ongelmaan puututaan. Keskeisessä asemassa on asenteisiin puuttuminen jo nuoresta iästä lähtien sekä vanhempien tukeminen kasvatustehtävässä.

Lasten ja nuorten kokema terveydentila

- Vaikka suuri osa kokee terveydentilan hyväksi, terveellisten elämäntapojen edistämiseksi ja terveysneuvonnalle on tarvetta: tarvitaan keinoja muutoksen saamiseen liittyen nukkumiseen, koulu-uupumukseen, yksinäisyyteen ja ahdistuneisuuteen

Häirinnän ja väkivallan tunnistaminen ja siihen puuttuminen kuuluu kaikille

- Osaamisen vahvistaminen: äitiys- ja lastenneuvolan lähisuhdeväkivallan hoitopolku otetaan käyttöön 2019. Vuoden aikana valmistetaan hoitopolku koskien kaikkia ikäluokkia.

Vanhemmuuden tukeen uusia toimintamalleja

- LAPE-muutosohjelmassa kehitetyt prosessit vanhemmuuden tuen vahvistamiseksi muokataan Kauniaisiin sopiviksi ja luodaan vanhemmuuden tuen malli lapsi- ja perhepalveluihin. Työssä huomioidaan myös kuntalaisten osallisuus ja esimerkiksi yhteistyötä järjestöjen kanssa tulee kehittää.

Koulut, yhteiset lapset ja nuoret ja yhteinen työ

- Esiopetuksessa ja perusopetuksessa otetaan käyttöön Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmassa kehitetty poissaolojen seuranta ja niihin puuttumisen toimintamalli otetaan käyttöön

Monialainen yhteistyö sivistystoimen ja sosiaali- ja terveystoimen yhdyspinnoilla: yhteistyöprosessien ja -käytäntöjen vahvistaminen, mm. Uudenmaan perhekeskusmallinnuksen hyödyntämisessä, matalan kynnyksen palvelujen yhteensovituksessa sekä mielenterveyspalvelujen integraatiossa esim. jalkautuvien palvelujen ja konsultaatiokäytäntöjen kehittämisellä.

Oheismateriaali: Sosiaali- ja terveystoimialueelle saapuneet lausunnot

Sosiaali- ja terveystoimen johtaja:

Valiokunta merkitsee tiedoksi saadut lausunnot ja lähettää asian edelleen tiedoksi kaupunginhallitukselle.

Kokouksessa jaettiin pöydälle esittelijän selostusosaan ja päätösehdotukseen tekemät muutokset sekä oheismateriaali. Muutokset on huomioitu pöytäkirjassa.

Päätös:

Valiokunta hyväksyi päätösehdotuksen.

KH 28.01.2019 § 14

KJ:

KH merkitsee tiedokseen kouluterveyskyselyn 2017 kuntaraportin sekä toi-

mintaa edelleen vuonna 2019 ohjaavat raportissa esitetyt loppupäätelmät ja toimenpide-ehdotukset.

Päätös:

Merkittiin tiedoksi.